

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΘΕΜΑ : ‘ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ’

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Α.Μ. 4391

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΣΥΚΙΑΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2016

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ένα πράγμα είναι σίγουρο, ότι στη σημερινή εποχή της κρίσης η **Τοπική Αυτοδιοίκηση** καλείται και πρέπει να παίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης στην τοπική κοινωνία, με τις πολιτικές και τις παρεμβάσεις που πραγματοποιεί.

Παρόλα αυτά η **Κεντρική Διοίκηση** δεν το αναγνωρίζει αυτό και οδηγεί τους **Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού** σε οικονομική ασφυξία, γραφειοκρατική δυσλειτουργία και διοικητική υπερφόρτωση, με όλες τις αρνητικές συνέπειες που παρατηρούνται στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και την υλοποίηση του αναπτυξιακού ρόλου των Δήμων.

Επίσης το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται μία τάση απαξίωσης των δομών της **Τοπικής Αυτοδιοίκησης** από το **Κράτος**, το οποίο παρουσιάζει τους δήμους ως το «μαύρο πρόβατο» της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και κύριο υπεύθυνο της κρίσης που περνάει σήμερα η οικονομία.

Εν μέσω λοιπόν ενός κλίματος αμφισβήτησης του έργου της, η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να αντισταθεί. Πρέπει να ανασυγκροτήσει τις δυνάμεις της και να παραμείνει δίπλα στους πολίτες και στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν καθημερινά, σχεδιάζοντας και πραγματοποιώντας πολιτικές που οδηγούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και δημιουργούν προϋποθέσεις οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ευελπιστώντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι περικοπές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους στους Δήμους έχουν δημιουργήσει τεράστια προβλήματα, τα οποία καθιστούν επιτακτική ανάγκη τη στροφή των Δήμων σε ένα καινούργιο μοντέλο διοίκησης.

Ορισμένοι από τους τομείς που οφείλουν να ασχοληθούν οι δήμοι είναι:

- ◆ ο περιορισμός και ο εξορθολογισμός των δαπανών
- ◆ η αναβάθμιση των δημοτικών υπηρεσιών
- ◆ η αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων
- ◆ οι συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα
- ◆ η ανάληψη πρωτοβουλιών για κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα
- ◆ οι διαδημοτικές συνεργασίες
- ◆ η επένδυση στην τοπική οικονομία

Βασική προτεραιότητα όμως πρέπει να παραμείνει η διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής και η υποστήριξη των ατόμων που πλήττονται βάνουσα από την οικονομική κρίση. Προνοιακά επιδόματα, βρεφονηπιακοί / παιδικοί σταθμοί, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης, προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι», Κέντρα Ανοικτής προστασίας Ηλικιωμένων, κοινωνικά παντοπωλεία, κλπ., είναι ενέργειες που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να σταματήσουν.

Είναι λοιπόν σαφές ότι στις σημερινές συνθήκες η **Τοπική Αυτοδιοίκηση** αποτελεί ίσως το τελευταίο «κάστρο» για την προάσπιση της κοινωνικής συνοχής με ενέργειες που πραγματοποιεί υπέρ των πολιτών.

Αν, όμως, η **Πολιτεία** δεν αντιληφθεί το πόσο σημαντικό είναι να στηριχθεί η **Τοπική Αυτοδιοίκηση** με σύγχρονα οικονομικά εργαλεία, με ενδυνάμωση του θεσμικού της ρόλου και με περιορισμό της γραφειοκρατίας, όσες πρωτοβουλίες και αν πάρει η **Αυτοδιοίκηση** δεν θα έχουν κανένα αποτέλεσμα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οικονομική λειτουργία των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού ρυθμίζεται κυρίως από το **Β.Δ. 17-5/15.06.1959** «*Οικονομική Διαχείριση και Λογιστικό των Δήμων και Κοινοτήτων*», από τον **Ν. 3463/06** «*Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων*», καθώς και από τις **Κ.Υ.Α. 7028/04** και **Κ.Υ.Α. 64871/07**.

Όπου παρουσιάζεται κενό στις ρυθμίσεις του **Β.Δ. 17-5/15.06.1959** και του **Κ.Δ.Κ.** έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του **Ν. 2362/95** «*Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του κράτους και άλλες διατάξεις*».

Συγκεκριμένα, για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού εφαρμόζονται οι διατάξεις του **Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.)** με την συνεπικουρία των διατάξεων του **Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.)**.

Η πραγματοποίηση εσόδων αποτελεί το ένα μέρος της οικονομικής λειτουργίας των δήμων, ενώ το άλλο είναι η υλοποίηση των δαπανών. Με το κλείσιμο του οικονομικού έτους συντάσσεται ο απολογισμός των εσόδων και των εξόδων.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, υπάρχει μία αρκετά πολύπλοκη νομοθεσία η οποία διέπει τους **Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη τη λειτουργία τους.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θα γίνει μία αναφορά για την έννοια των Ο.Τ.Α., το θεσμικό πλαίσιο και το νομικό καθεστώς από το οποίο διέπονται. Επίσης θα γίνει μία αρκετά λεπτομερής αναφορά στο κομμάτι των εσόδων των Δήμων.

ABSTRACT

The economic function of OTA first degree is regulated by the **Royal Degree 17-5/15.06.1959** “*Financial Management and Accounting of Municipalities and Communities*” by the **N. 3463/06** “Code of Municipalities and Communities” and the **CMD 7028/04** and **CMD 64871/07**.

Showing gap in configuration **V.D. 17-5/15.06.1959** and **Code of Municipalities and Communities**, the applicable provisions of Law **2362/95** “*Public Accounting, control of state expenditure and other provisions*”.

Specifically, for the collection of revenue of local authorities A’ degree the provisions of the **Code of Public Revenues** can assist with the provisions of the **Code of Municipalities and Communities**.

The realization of income is one part of the business operations of Municipalities and the other is the implementation costs. By the close of the financial year is drawn the record of income and expenses.

As shown above, there is a fairly complex legislation governing local governments, making it very difficult to operate.

As part of this work will be a report on the concept of OTA, the institutional framework and the legal status under which they are governed. Also there will be a fairly detailed report on the revenue piece of Municipalities.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	σελ. 1
Περίληψη	σελ. 3
Abstract	σελ. 4
Περιεχόμενα	σελ. 5
Πίνακας συντομογραφιών	σελ. 6
Κεφάλαιο 1^ο	σελ. 7
1.1 ΟΤΑ και έννοια οικονομικής αυτοτέλειας	σελ. 7
1.2 Θεσμικό πλαίσιο	σελ. 8
1.3 Όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων	σελ. 10
1.4 Νομικό καθεστώς	σελ. 13
1.5 Ορισμοί	σελ. 15
Κεφάλαιο 2^ο	σελ. 17
2.1 Βεβαίωση εσόδων	σελ. 17
2.2 Είσπραξη εσόδων	σελ. 22
2.3 Διευκολύνσεις οφειλετών	σελ. 27
2.4 Διαγραφή χρεών	σελ. 31
2.5 Απαλλαγές	σελ. 32
2.6 Κρατήσεις επί των εσόδων	σελ. 33
2.7 Φορολογική ενημερότητα για χρέη προς ΟΤΑ	σελ. 34
Συμπεράσματα	σελ. 37
Βιβλιογραφία	σελ. 40
Νομοθεσία - Νομολογία	σελ. 41

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Α.Ε.Δ.	Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
Α.Κ.	Αστικός Κώδικας
Α.Ν.	Αναγκαστικός Νόμος
Α.Π.	Άρειος Πάγος
Απόφ.	Απόφαση
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Γνωμ.	Γνωμοδότηση
ΔΕφ	Διοικητικό Εφετείο
Διδικ	Διοικητική Δίκη (νομικό περιοδικό)
Έγγρ.	Έγγραφο
Εγκ.	Εγκύκλιος
Ε.Σ.	Ελεγκτικό Συνέδριο
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΔΠρ	Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο
ΜΠρ	Μονομελές Πρωτοδικείο
Ν.	Νόμος
Ν.Σ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Παρ.	Παράγραφος
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Υ.Σ.	Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου
Π.Υ.	Προϋπολογισμός Υπηρεσίας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 ΟΤΑ και έννοια οικονομικής αυτοτέλειας

Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) «ονομάζονται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που το καθένα έχει συσταθεί σε συγκεκριμένη εδαφική περιφέρεια της Ελλάδας και έχει ως σκοπό την διοίκηση των τοπικών ζητημάτων, τα δε όργανά του εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τους δημότες της περιφέρειας. Εμμέσως ο όρος εμπεριέχει και γεωγραφική και δημογραφική σημασία, υπό την έννοια ότι κάθε Ο.Τ.Α. έχει καθορισμένη έκταση, έδρα και συγκεκριμένο πληθυσμό».¹

Αρμοδιότητες των **Ο.Τ.Α. Α' βαθμού** αποτελούν οι τοπικές υποθέσεις. Η έννοια της τοπικής υπόθεσης προσεγγίζεται βάσει της ενδεικτικής απαρίθμησης αυτών στο **άρθρο 75** του **Ν. 3463/06**. Πιο συγκεκριμένα:

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

- α) ανάπτυξης
- β) περιβάλλοντος
- γ) ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών
- δ) απασχόλησης
- ε) κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
- στ) παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού
- ζ) πολιτικής προστασίας

Συγκεκριμένα καθιερώνονται πέντε (5) βασικές αρχές:

1. Η οικονομική αυτοτέλεια των **Ο.Τ.Α.**
2. Η μέριμνα του κράτους για την χορήγηση των αναγκαίων πόρων στους **Ο.Τ.Α.**
3. Ο δημοσιονομικός έλεγχος των **Ο.Τ.Α.** για την διασφάλιση της διαφάνειας ως προς την διαχείριση των οικονομικών πόρων.

¹ [http://el.wikipedia.org/wiki/Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης](http://el.wikipedia.org/wiki/Οργανισμοί_Τοπικής_Αυτοδιοίκησης) (05.10.2014)

4. *Η σημασία της άμεσης εφαρμογής της αρχής της αναλογίας ανάμεσα στις αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται και τους πόρους που μεταφέρονται στην τοπική αυτοδιοίκηση.*
5. *Η δυνατότητα των **Ο.Τ.Α.** να επιβάλλουν και να εισπράττουν απευθείας τα τοπικά έσοδα.*¹

Το **Σύνταγμα**, σε συμφωνία με τον **Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Χ.Τ.Α.)**, καθιερώνει την **αρχή της εξελικτικής αναλογίας** των πόρων που μεταφέρονται, για κάθε μεταβιβαζόμενη αρμοδιότητα.²

Σε συνδυασμό πάντως με την ενίσχυση της οικονομικής αυτοτέλειας των **Ο.Τ.Α.**, κατοχυρώνεται και η **αρχή της διαφάνειας** κατά την διαχείριση των πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Πέρα από την υπαγωγή στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προβλέπεται και η διενέργεια ελέγχων από ειδικά σώματα και αρχές, καθώς και η εφαρμογή «δεικτών» για την μέτρηση της αποδοτικότητας της οικονομικής διοίκησης αλλά και της αξιοποίησης των χρημάτων που δίνονται στους **Ο.Τ.Α.**³

1.2 Θεσμικό πλαίσιο

Όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο από το οποίο ρυθμίζεται το δημοσιολογιστικό σύστημα των **Ο.Τ.Α.** **Α΄ βαθμού** θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι **Ο.Τ.Α.** και τα **Ν.Π.Δ.Δ.** που συστήθηκαν και εποπτεύονται από αυτούς υπάγονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, σύμφωνα με την συνδυασμένη εφαρμογή της **παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/82** και του **άρθρου 51 του Ν. 1892/90.**

¹ Νικολόπουλος Κ.Κ., (2009), Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α΄ βαθμού, Χαλκίδα, Εκδόσεις ιδίου

² Σαββαΐδου Α., (2009), Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των ΟΤΑ, Αθήνα, Εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης

³ Σωτηρέλης Γ., (2002), Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και προοπτικές μετά τη συνταγματική αναθεώρηση, Χαλάνδρι, Εκδόσεις Προσκήνιο

Κατά συνέπεια προκύπτει ότι οι διατάξεις του **Ν. 2362/95** «Περί δημόσιου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις», ενώ έχουν εφαρμογή για τις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες, δεν ισχύουν για τους **Ο.Τ.Α.** και τα νομικά τους πρόσωπα, τα οποία διέπονται από το **Β.Δ. 17-5/15.06.1959** «περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων», όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει από το **Ν. 3463/06**.

Ο νέος **Κ.Δ.Κ. (Ν. 3463/06)** στην **παράγραφο 1** του **άρθρου 167** ορίζει:

«Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος, για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

Τα ταμειακά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ασκούν αντιστοίχως όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές».

Όταν παρατηρείται κενό στις ρυθμίσεις του **Β.Δ. 17-5/15.06.1959** και του **Κ.Δ.Κ.** εφαρμόζεται ο **Ν. 2362/95**, μέχρι να εκδοθεί το προβλεπόμενο από την **παράγραφο 2** του **άρθρου 175** του **Κ.Δ.Κ., Προεδρικό Διάταγμα**, το οποίο θα ρυθμίζει τα ζητήματα της οικονομικής διαχείρισης των **Ο.Τ.Α.**

Η μη ψήφιση του συγκεκριμένου **Π.Δ.** σημαίνει ότι εξακολουθούν να είναι σε ισχύ οι αναχρονιστικές διατάξεις του **Β.Δ. του 1959**, πράγμα που δημιουργεί πολλά προβλήματα στη λειτουργία των Δήμων, τόσο εν όψει των σημαντικών αλλαγών που έφερε ο νέος **Κ.Δ.Κ.** όσο και των σύγχρονων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι και των μεγάλων προβλημάτων που καλούνται να διαχειριστούν.

Εν κατακλείδι, η δημοσιολογιστική διαδικασία των **Ο.Τ.Α.** καθορίζεται κυρίως από το **Β.Δ. 17-5/15.06.1959**, και πιο συγκεκριμένα από το **άρθρο 1** του **Β.Δ.**, το οποίο ρυθμίζει τα ζητήματα περί προϋπολογισμού των **Ο.Τ.Α.**

Τα άρθρα **155-162** του **Κ.Δ.Κ.** ρυθμίζουν θέματα που έχουν σχέση με:

- ❖ την κατάρτιση του προϋπολογισμού,
- ❖ την ψήφιση του προϋπολογισμού,
- ❖ την έγκριση,
- ❖ την αναμόρφωση,
- ❖ την ισχύ του προϋπολογισμού.

1.3 Όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων

Τα όργανα των Δήμων διακρίνονται σε συλλογικά και μονομελή. Συλλογικά όργανα είναι:

- ♦ Το **Δημοτικό Συμβούλιο**, το οποίο έχει τις εξής αρμοδιότητες:¹
 1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.
 2. Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
 3. Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
- ♦ Η **Οικονομική Επιτροπή**, η οποία αποτελεί όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου, οι αρμοδιότητες της οποίας είναι:²
 - α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου,
 - β) ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και

¹ Άρθρο 65 Ν. 3852/10

² Άρθρο 72, Ν. 3852/10

τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου,

γ) προελέγχει τον απολογισμό,

δ) αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,

ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,

στ) εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,

ζ) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο,

η) αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

♦ **Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής**, για την οποία ισχύουν τα εξής:¹

1. Η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του δήμου.
2. Η επιτροπή ποιότητας ζωής συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων στους τομείς αρμοδιότητάς της, η οποία συζητείται και εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο.

¹ Άρθρο 73, Ν. 3852/10

♦ **Η Εκτελεστική Επιτροπή**, η οποία:

- α) Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.
- β) Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο
- γ) Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.
- δ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.
- ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- στ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Μονομελές όργανο των δήμων αποτελεί:

Ο **Δήμαρχος**, με αρμοδιότητες:¹

Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο δήμαρχος:

- α) Εκπροσωπεί τον δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

¹ Άρθρο 58, Ν. 3852/10

β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

γ) Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.

δ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

ε) Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου.

στ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος.

1.4 Νομικό καθεστώς

Στην παράγραφο 5 του άρθρου 102 του Συντάγματος ορίζονται τα ακόλουθα:

«Το κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά την διαχείριση των πόρων αυτών.

Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και την μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον κα-

θορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης»

Κατά συνέπεια, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οποιαδήποτε κανονιστική διοικητική πράξη με την οποία μεταβιβάζονται αρμοδιότητες στους **Ο.Τ.Α.** μπορεί να προσβληθεί, εφόσον δεν μεταφέρονται ταυτόχρονα και οι πόροι που είναι αναγκαίοι για την άσκηση των συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων.¹

Διατάξεις γενικότερης φύσης που έχουν σχέση με τα έσοδα των **Ο.Τ.Α.** συμπεριλαμβάνονται και στον **Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (Ε.Χ.Τ.Α.)**, ο οποίος κυρώθηκε με τον **Ν. 1850/89** και έχει, σύμφωνα με την **παράγραφο 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος**, υπερνομοθετική ισχύ.²

Ο δημοτικός και κοινοτικός κώδικας διακρίνει τα έσοδα των **Ο.Τ.Α.** σε **τακτικά** και **έκτακτα**.

Στα τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται:

- ⇒ οι θεσμοθετημένοι υπέρ αυτών πόροι,
- ⇒ τα εισοδήματα από κινητή και ακίνητη περιουσία,
- ⇒ τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα,
- ⇒ φόροι, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, και
- ⇒ τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές.³

Τα έκτακτα έσοδα μπορεί να προέρχονται:

- ⇒ Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες,
- ⇒ Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων των Ο.Τ.Α.,
- ⇒ Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα,
- ⇒ Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις, και
- ⇒ Από κάθε άλλη πηγή.¹

¹ ΣτΕ 2599/2011

² Φιλίππου Δ., (1995), Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας και η σημασία του για τους Ελληνικούς ΟΤΑ

³ Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

Εκτός από την διάκριση σε **τακτικά** και **έκτακτα**, τα έσοδα των **Ο.Τ.Α.** διακρίνονται σε **γενικά ή ανειδίκευτα, ανταποδοτικά** και **ειδικευμένα**, χρησιμοποιώντας ως κριτήριο την προέλευσή τους και τις δαπάνες που επιτρέπεται από το νόμο να καλύψουν.²

Ως **Γενικά ή ανειδίκευτα** ορίζονται τα έσοδα, τα οποία, επειδή δεν δεσμεύονται με κανένα τρόπο από το νόμο, μπορούν να διατεθούν για την πληρωμή κάθε είδους δαπάνης, εφόσον βέβαια αυτή είναι νόμιμη.

Ειδικευμένα είναι τα έσοδα που προορίζονται βάσει νόμου για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών, όπως είναι κάποια χρηματοδότηση που αφορά ένα συγκεκριμένο έργο.

Τέλος, **Ανταποδοτικά** είναι έσοδα που επιβάλλονται και εισπράττονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την κάλυψη εξόδων που αφορούν την λειτουργία κάποιας συγκεκριμένης υπηρεσίας, π.χ. καθαριότητα.

Τα **έκτακτα έσοδα** μπορεί να ανήκουν σε οποιαδήποτε από τις παραπάνω κατηγορίες, ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους.

1.5 Ορισμοί

Όπως προκύπτει από το **άρθρο 157** του **Δ.Κ.Κ.**, τα έσοδα των **Ο.Τ.Α.** προέρχονται, μεταξύ άλλων, από **φόρους, τέλη, δικαιώματα** και **εισφορές**.

Καλό θα ήταν να γίνει μία διευκρίνιση σχετικά με τον ορισμό αυτών των εννοιών.

Φόρος ονομάζεται «η αναγκαστική χρηματική παροχή που καταβάλλουν οι ιδιώτες στο κράτος, χωρίς ειδική αντιπαροχή, με σκοπό να καλυφθούν τα δημόσια βάρη».³

¹ Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

² Εγκ. Υπ. Εσωτ. 31727/1978 & 68587/1979

³ Τάτσου Ν., (1987), Φορολογική Αποκέντρωση, σελ. 41

Κατά συνέπεια, **Δημοτικό φόρο** μπορούμε να θεωρήσουμε τη χρηματική εισφορά προς τον δήμο, που καταβάλλεται υποχρεωτικά και χωρίς κάποιο ειδικό αντάλλαγμα, με σκοπό την κάλυψη των δημοτικών βαρών, ανάλογα με την φοροδοτική ικανότητα κάθε πολίτη.

Τέλος είναι «η χρηματική παροχή που καταβάλλεται από τους υπόχρεους έναντι ειδικού ανταλλάγματος (αντιπαροχής), το οποίο συνίσταται στην χρησιμοποίηση ορισμένου δημοτικού έργου ή υπηρεσίας».¹

Η ειδική αντιπαροχή είναι το βασικό στοιχείο που διαφοροποιεί την έννοια του φόρου από την έννοια του τέλους, το ύψος του οποίου πρέπει κατά βάση να είναι ανάλογο του οφέλους που απολαμβάνει ο υπόχρεος.²

Παραπλήσια με την έννοια του τέλους είναι και η έννοια του **δικαιώματος**, μόνο που το δικαίωμα μπορεί να εισπράττεται ακόμα και αν δεν υπάρχει χρήση κάποιου έργου ή κάποιας υπηρεσίας.

Εισφορά είναι «η χρηματική παροχή που καταβάλλεται στον δήμο εν όψει συγκεκριμένης αντιπαροχής μεγαλύτερης αξίας».³

Στην φορολογική νομοθεσία των **Ο.Τ.Α.** οι όροι αυτοί δεν χρησιμοποιούνται πάντα με την σωστή τους έννοια. Πολλές φορές χαρακτηρίζονται τέλη χρηματικές παροχές που έχουν όλα τα γνωρίσματα του φόρου.

¹ Θεοχαρόπουλου Λ., (1981), Φορολογικόν Δίκαιον, σελ. 15

² ΣτΕ 2642/99 ΔιΔικ 2001 σελ. 355

³ Καψιμάλη Γ., (1987), Ανταποδοτικές υπηρεσίες των δήμων και κοινοτήτων, σελ. 301

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 Βεβαίωση εσόδων

Έννοια

Ο συγκεκριμένος ορισμός αναφέρεται στη «βεβαίωση υπό ευρεία έννοια», στη βεβαίωση δηλαδή που αφορά την κατάρτιση του χρηματικού καταλόγου.

Εκτός από τη συγκεκριμένη μορφή βεβαίωσης υπάρχει η ταμειακή βεβαίωση ή «βεβαίωση υπό στενή έννοια» και η βεβαίωση που συντελείται με την έκδοση ατομικής καταλογιστικής πράξης ή «βεβαίωση υπό ευρύτατη έννοια».¹

Ας δούμε λίγο πιο προσεκτικά τις συγκεκριμένες έννοιες:

1^ο. Η «βεβαίωση υπό ευρύτατη έννοια» αφορά την πράξη του δημάρχου ή άλλου αρμοδίου οργάνου, με την οποία επιβάλλεται σε κάποιον οφειλέτη ένα ορισμένο χρηματικό ποσό.

Μερικά παραδείγματα πράξεων βεβαίωσης είναι:

α) Η απόφαση του δημάρχου με την οποία επιβάλλεται τέλος και πρόστιμο για αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστου χώρου (**άρθρο 26 παρ. 5 Ν. 1828/89**).

β) Η πράξη της πολεοδομικής υπηρεσίας με την οποία επιβάλλεται εισφορά σε χρήμα για τα ακίνητα που εντάσσονται στο σχέδιο πόλεως ή για εκείνα στα οποία επεκτείνεται το σχέδιο πόλης (**άρθρο 2 παρ. 1 Π.Δ. 5/1986**).

γ) Οι εκθέσεις αυτοψίας πολεοδομικών παραβάσεων (**ΔΠρΑθην 11199/2011 ΔιΔικ 2013 σελ. 200**).²

2^ο. Η «βεβαίωση υπό ευρεία έννοια» υλοποιείται με την κατάρτιση του χρηματικού καταλόγου και αναφέρεται στην εκκαθάριση του εισπρακτέου ποσού βάσει του «τίτλου βεβαιώσεως» που έχει στη διάθεσή της η αρμόδια προς βεβαίωση αρχή.³

¹ Θεοχαρόπουλου Ν., (1981), Φορολογικόν Δίκαιον, σελ. 176

² Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

³ Άρθρο 4 παρ. 2 Β.Δ. 17-5/15.06.1959

Σύμφωνα με τις διατάξεις της **παρ. 1 του άρθρου 4 του Β.Δ. 17-5/15./06.1959**, τίτλος βεβαιώσεως είναι «*κάθε έγγραφο που αποδεικνύει ή απλώς βεβαιώνει την οφειλή κάποιου συγκεκριμένου ατόμου προς το δήμο*».

Νόμιμο τίτλο αποτελούν τα:¹

- ⇒ Οι οριστικές και τελεσίδικες αποφάσεις των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων.
- ⇒ Οι πειθαρχικές αποφάσεις.
- ⇒ Οι καταλογιστικές αποφάσεις του **Ελεγκτικού Συνεδρίου**.
- ⇒ Οι χρεωστικές ομολογίες των οφειλετών του δήμου.
- ⇒ Τα κηρυσσόμενα από το νόμο διοικητικώς εκτελεστά πρωτόκολλα.

Ο χρηματικός κατάλογος, αφού περάσει η προθεσμία άσκησης προσφυγής, αποτελεί πλέον «*τίτλο είσπραξης*», σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 51 του Π.Δ. 16/89** «*Κανονισμός λειτουργίας των ΔΟΥ κλπ.*» και του **άρθρου 2 του Κ.Ε.Δ.Ε.**, σύμφωνα με τον οποίο εισπράττονται τα έσοδα των δήμων.

3°. Η ταμειακή βεβαίωση αποτελεί «*Βεβαίωση υπό στενή έννοια*» και έχει να κάνει με την αποτύπωση των βεβαιωμένων υπό «*ευρεία έννοια*» εσόδων στα βιβλία που «*κρατάει*» η ταμειακή υπηρεσία.

Η «*βεβαίωση υπό στενή έννοια*» υλοποιείται με την έκδοση του **τριπλοτύπου αποδεικτικού παραλαβής** του χρηματικού καταλόγου και με την καταχώριση του συγκεκριμένου τριπλοτύπου στο βιβλίο **εισπρακτέων εσόδων** του ταμείου.²

Ας δούμε αναλυτικότερα τις έννοιες που παρουσιάστηκαν ανωτέρω:

¹ Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

² Άρθρα 4 παρ. 6, 52 παρ. 1 και 67 Β.Δ. 17-5/15.06.1959, άρθρο 61 παρ. 2 Π.Δ. 16/89

A. Βεβαίωση υπό ευρεία έννοια

Διαδικασία και όργανα βεβαίωσης

α) Η παράλειψη βεβαίωσης των νομοθετημένων δημοτικών εσόδων «δημιουργεί ισόποσο διαχειριστικό έλλειμμα σε βάρος των υπολόγων, αφού ματαιώνει την δυνατότητα είσπραξης των προβλεπόμενων εσόδων».¹

β) Στην **παρ. 2** του **άρθρου 4** του **Β.Δ. 17-5/15.06.1959** ορίζεται ότι στον βεβαιωτικό κατάλογο αναφέρονται ονομαστικά οι οφειλότες και το ποσό που οφείλει ο καθένας τους.

Στις διατάξεις του **άρθρου 55** του **Π.Δ. 16/89** αναφέρεται ρητά ποιο πρέπει να είναι το περιεχόμενο των βεβαιωτικών καταλόγων. Έτσι, κάθε κατάλογος θα πρέπει υποχρεωτικά να περιέχει:

- ⇒ τον τίτλο της υπηρεσίας που τον καταρτίζει,
- ⇒ τον αριθμό του τίτλου είσπραξης,
- ⇒ την αρμόδια υπηρεσία για την βεβαίωση του καταλόγου,
- ⇒ το επώνυμο, όνομα, πατρώνυμο, Α.Φ.Μ., επάγγελμα και ακριβή διεύθυνση του επαγγέλματος, καθώς και της κατοικίας του οφειλέτη.

Αν η οφειλή αφορά εταιρείες είναι υποχρεωτική η επωνυμία, η έδρα, καθώς επίσης και τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπόχρεα για την εταιρεία, με τις διευθύνσεις τους.

Χρέος που οφείλεται από εταιρεία βεβαιώνεται σε βάρος της εταιρείας και όχι σε βάρος των διαχειριστών ή των εκπροσώπων της.²

- ⇒ Το είδος του εσόδου και το οφειλόμενο ποσό σε ακέραιες μονάδες,
- ⇒ Τον αριθμό τυχόν δόσεων.

Οι χρηματικοί κατάλογοι καταρτίζονται σε τρία (3) αντίτυπα, υπογράφονται από τον συντάξαντα υπάλληλο, τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας για

¹ Ε.Σ. Τμ. ΙV Απόφ. 2793/2009

² ΔΕΦΑΘ 5007/97 ΔιΔικ 1999 σελ. 448, ΔΕΦΑΘ 3834/87 ΔιΔικ 1989 σελ. 183

την βεβαίωση και από τον δήμαρχο και στο τέλος σφραγίζονται με την σφραγίδα του δήμου.¹

Η εγγραφή στους βεβαιωτικούς καταλόγους των χρηματικών ποσών είναι οριστική. Καινούργια συμπληρωματική εγγραφή για το ίδιο οικονομικό έτος δεν επιτρέπεται.²

γ) Ο χρηματικός κατάλογος, αφού συνταχθεί σε τρία (3) αντίτυπα, διαβιβάζεται στο δημοτικό ταμείο με έγγραφο του δημάρχου, στο οποίο αναφέρεται υποχρεωτικά ολογράφως και αριθμητικώς το συνολικό ποσό του καταλόγου.

Ο χρηματικός κατάλογος συνοδεύεται από περιληπτική κατάσταση, η οποία υπογράφεται από τον δήμαρχο, και στην οποία εμπεριέχονται:

- ✚ το όνομα του δήμου,
- ✚ το αρμόδιο ταμείο που θα κάνει την βεβαίωση,
- ✚ το είδος του εσόδου,
- ✚ ο αριθμός των οφειλετών που περιέχονται στον χρηματικό κατάλογο,
- ✚ το συνολικό ποσό του καταλόγου, αριθμητικώς και ολογράφως.

B. Βεβαίωση υπό στενή έννοια (ταμειακή βεβαίωση)

Διαδικασία και όργανα βεβαίωσης

Η διαδικασία και τα όργανα «βεβαίωσης υπό στενή έννοια» των δημοτικών εσόδων αναφέρονται στις διατάξεις των **άρθρων 4 (παρ. 6-12) και 52 του Β.Δ. 17-5/15.06.1959.**

Μόλις οι χρηματικοί κατάλογοι φτάσουν στο ταμείο, ο δημοτικός ταμίας τους ελέγχει προσωπικά ή αναθέτει τον έλεγχό τους στον προϊστάμενο και στους υπαλλήλους του γραφείου εσόδων και μετά εκδίδει, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από την παραλαβή του χρηματικού καταλόγου, τριπ-

¹ Άρθρο 4 παρ. 4 Β.Δ. 17-5/15.06.1959, άρθρο 55 παρ. 1 Π.Δ. 16/89, άρθρο 58 παρ. 1 περίπτ. Ε' Ν. 3852/10

² ΣτΕ 3743/87 ΔιΔικ 1989 σελ. 232

λότυπο «αποδεικτικό παραλαβής εισπρακτέων εσόδων». Για κάθε χρηματικό κατάλογο εκδίδεται ξεχωριστό τριπλότυπο.

Στο αποδεικτικό παραλαβής αναγράφονται, τόσο τα στοιχεία της περιληπτικής κατάστασης που συνοδεύει τον χρηματικό κατάλογο όσο και:

- ♦ Το είδος του τίτλου,
- ♦ Ο αριθμός του τίτλου, και
- ♦ Οι κωδικοί αριθμοί του προϋπολογισμού εσόδων.

Τα στοιχεία του «αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων εσόδων» αναγράφονται από τον ταμία στο πρώτο φύλλο του καταλόγου αλλά και στις περιληπτικές καταστάσεις.

Ατομικές ειδοποιήσεις

Οι οφειλέτες των δήμων ενημερώνονται για το χρέος τους με ατομική ειδοποίηση, η οποία αποστέλλεται από τον δημοτικό ταμία μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημέρα που βεβαιώθηκε ο χρηματικός κατάλογος στο ταμείο.¹

Η ατομική ειδοποίηση υποχρεωτικά περιέχει:

- ⇒ τα στοιχεία και τον Α.Φ.Μ. του οφειλέτη,
- ⇒ το είδος και το ποσό του χρέους,
- ⇒ το οικονομικό έτος στο οποίο δημιουργήθηκε το χρέος,
- ⇒ τον αριθμό και την ημερομηνία του τριπλοτύπου «αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων»,
- ⇒ την χρονολογία και τον τρόπο πληρωμής του χρέους,
- ⇒ την αναφορά ότι τα ληξιπρόθεσμα χρέη επιβαρύνονται με τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής.

¹ Άρθρο 41 Ν.Δ. 4260/62, άρθρο 4 παρ. 1 Ν.Δ. 356/74

Αν το χρέος πληρώνεται σε δόσεις, τότε στην ατομική ειδοποίηση αναγράφονται αναλυτικά όλες οι δόσεις και η αντίστοιχη ημερομηνία πληρωμής τους.

Δεν στέλνεται ατομική ειδοποίηση στους υπόχρεους για τους οποίους η βεβαίωση σε βάρος τους στηρίζεται σε συμβάσεις ή δικαστικές και διοικητικές αποφάσεις, στις οποίες ορίζεται ρητά ο χρόνος πληρωμής της οφειλής, είτε στο σύνολό της είτε σε δόσεις.¹

Οι ατομικές ειδοποιήσεις αποστέλλονται:

Με δημοτικούς υπαλλήλους, οπότε, αν ο οφειλέτης απουσιάζει οι οικείοι του υπογράφουν σε ειδικό βιβλίο,

Με το ταχυδρομείο, οπότε τηρείται ειδικό βιβλίο στο οποίο παρακολουθείται η έκδοση και αποστολή των ατομικών ειδοποιήσεων. Για χρέη άνω των € **14.67** οι ατομικές ειδοποιήσεις αποστέλλονται υποχρεωτικά με απόδειξη.²

Σε περίπτωση που η ατομική ειδοποίηση δεν φτάσει έγκαιρα στον οφειλέτη και χαθεί η δυνατότητα από τον οφειλέτη να ασκήσει μέτρα προστασίας κατά την λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης, τότε η πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης καθίσταται άκυρη.

2.2 Είσπραξη εσόδων

Γενικά

Με εξαίρεση θέματα που ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις του **Κ.Α.Κ.**, για την είσπραξη των δημοτικών εσόδων εφαρμόζονται οι διατάξεις του **Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων**, δηλαδή του **Ν.Α. 356/1974**, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

¹ Άρθρο 41 ΝΔ 4260/62

² Άρθρο 41 ΝΔ 4260/62

Μέτρα αναγκαστικής είσπραξης στους δήμους που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία παίρνει ο δημοτικός ταμίας.

Καθυστέρηση καταβολής των βεβαιωμένων στις **Δ.Ο.Υ.** χρεών υπέρ του δημοσίου ή τρίτων για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των **τεσσάρων (4)** μηνών αποτελεί ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης:

- ❖ μέχρι ένα (1) έτος, εάν το συνολικό χρέος, μαζί με τις προσαυξήσεις, ξεπερνάει το ποσό των πέντε χιλιάδων ευρώ (€ 5.000,00), κατά την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών,
- ❖ ενός (1) τουλάχιστον έτους, εάν το συνολικό χρέος υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων ευρώ (€ 50.000,00),
- ❖ τριών (3) τουλάχιστον ετών, εάν το συνολικό χρέος υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (€ 150.000,00).

Βάσει των διατάξεων του **άρθρου 82** του **Ν. 1943/91**, τα επιβαλλόμενα υπέρ των δήμων τέλη, πρόστιμα, φόροι, εισφορές και λοιπά δικαιώματα, μετά την οριστική βεβαίωσή τους, μπορεί να συνεισπράττονται με τους φόρους του δημοσίου ή τα τέλη κυκλοφορίας, ύστερα από συμφωνία μεταξύ του δήμου και του **Υπουργείου Οικονομικών**.

Τα ίδια έσοδα μπορεί να συνεισπράττονται με τους λογαριασμούς κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος ή νερού, μετά από συμφωνία μεταξύ του δήμου και του αρμόδιου οργανισμού.

Διαδικασία και όργανα είσπραξης

Η διαδικασία και τα όργανα είσπραξης των εσόδων των δήμων που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων **45** έως **59** του **Β.Λ. 17-5/15.06.1959**.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 48 παρ. 1, 54 παρ. 1 και 58 παρ. 1** του **Β.Δ. 17-5/15.06.1959**, η είσπραξη των εσόδων στους δήμους που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία γίνεται αποκλειστικά από τον δημοτικό ταμία και από τους υπαλλήλους, στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα εισπράκτορα.

Για την είσπραξη των εσόδων τα ανωτέρω όργανα εκδίδουν αποδεικτικά εισπράξεως, είτε αυτά είναι διπλότυπα είτε γραμμάρια είσπραξης, τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις των **άρθρων 54 και 55** του **Β.Δ. 17-5/16.05.1959**. Τα αποδεικτικά εισπράξεως έχουν θεωρηθεί από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου ή από τον προϊστάμενο που ορίζεται από τον **Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας**.¹

Κάθε είσπραξη για λογαριασμό του δήμου θεωρείται ως «μηδόλως γινομένη», αν δεν πραγματοποιηθεί από τον αρμόδιο δημοτικό ταμία ή εισπράκτορα και αν δεν εκδοθεί το νόμιμο αποδεικτικό είσπραξης.²

Ο δημοτικός ταμίας ή ο εισπράκτορας που εκδίδει απόδειξη χειρόγραφη ή έντυπη μεν αλλά παράτυπη, διώκεται πειθαρχικά και ποινικά ως ένοχος υπεξαίρεσης.³

Τα χρέη προς τους δήμους πληρώνονται με μετρητά ή τραπεζικές επιταγές, οι οποίες εκδίδονται είτε σε διαταγή του δήμου είτε σε διαταγή του οφειλέτη, οπότε χρειάζεται οπισθογράφηση. Οι τραπεζικές επιταγές μπορεί να γίνουν δεκτές ή μη, ανάλογα με την κρίση του δημοτικού ταμία.

Οι διατάξεις του **Α.Ν. 1819/51** «Περί του τρόπου διεξαγωγής των πάσης φύσεως συναλλαγών του Δημοσίου», όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, επεκτάθηκαν με την **Π.Υ.Σ. 1073/54** και εφαρμόζονται πλέον και για την είσπραξη των εσόδων των **Ο.Τ.Α.**, μόνο όμως εάν αυτή είχε ανατεθεί στις **Δ.Ο.Υ.**

¹ Άρθρο 7 παρ. 18 Ν. 2307.95

² Άρθρο 56 παρ. 1 Β.Δ. 17-5/15/06/1959

³ Άρθρο 56 παρ. 2 Β.Δ. 17-5/15.06.1959

Μεταγενέστερα, με την **παρ. 2** του **άρθρου 27** του **Ν. 3202/2003** επεκτάθηκαν οι διατάξεις του **Α.Ν. 1819/51** και στους **Ο.Τ.Α.** που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του **Α.Ν. 1819/51** και τις υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν βάσει αυτού:

i. Η πληρωμή των οφειλών προς τους **Ο.Τ.Α.** από εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα και από φυσικά πρόσωπα που είναι επιτηδευματίες, γίνεται υποχρεωτικά με επιταγές, εφόσον το πληρωτέο ποσό υπερβαίνει συνολικά τα διακόσια **πενήντα ευρώ (€ 250,00)**.

Τα λοιπά φυσικά και νομικά πρόσωπα καταβάλλουν τις οφειλές τους υποχρεωτικά με επιταγές, εφόσον το πληρωτέο ποσό υπερβαίνει συνολικά τα **πεντακόσια ευρώ (€ 500,00)**.¹

Η πληρωμή των οφειλών με επιταγές επιβάλλεται με σκοπό να μειωθούν οι κίνδυνοι κλοπής ή απώλειας των χρημάτων ή διακίνησης πλαστών χαρτονομισμάτων.

ii. Η πληρωμή των οφειλών προς τους **Ο.Τ.Α.** μπορεί να γίνεται και με την χρήση πιστωτικών καρτών μέσω υπηρεσιών της εταιρείας **ΔΙΑΣ Α.Ε.**

iii. Οι επιταγές που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του **Α.Ν. 1819/51** δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή προμήθεια ή άλλο δικαίωμα της τράπεζας που μεσολαβεί για την έκδοση και την εξόφλησή τους.

iv. Η μη πληρωμή προσωπικής επιταγής που εκδόθηκε για την εξόφληση χρέους προς τους **Ο.Τ.Α.** συνεπάγεται την προσαύξηση της οφειλής για την οποία αυτή εκδόθηκε με ποσό ίσο με το ποσό της επιταγής που δεν πληρώθηκε.²

¹ Απόφ. Υπ. Οικον. ΠΟΛ 1056/11.05.2010

² Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

Η είσπραξη των εσόδων των δήμων που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία μπορεί να ανατεθεί σε τράπεζες ή σε άλλους οργανισμούς κοινής ωφέλειας ή πιστωτικούς οργανισμούς ή στα ελληνικά ταχυδρομεία ή άλλες δημόσιες αρχές. Ο τρόπος και η διαδικασία της είσπραξης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.¹

Ειδικά η είσπραξη των εσόδων των **Ο.Τ.Α.** από τα ελληνικά ταχυδρομεία (**ΕΛ.ΤΑ.**) προβλέπεται και από τις διατάξεις της **παρ. 5** του **άρθρου 29** του **Ν. 3185/03** η οποία είναι ακόμα σε ισχύ.

Στο **άρθρο 26** του **Ν. 3979/11** «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις» προβλέπεται η δυνατότητα πληρωμής των οφειλών των φυσικών προσώπων και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, με χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής ή ακόμα και με χρέωση καρτών πληρωμής.

Εφόσον ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις για την ταυτοποίηση του οφειλέτη, η πληρωμή μπορεί να γίνεται, είτε άμεσα από τον ίδιο είτε μέσω των **Κ.Ε.Π.**, των **Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)**, αλλά και των **ΕΛ.ΤΑ.**

Για την εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων απαιτείται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης.

Οι δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, καθώς επίσης και υπηρεσία ύδρευσης ή επιχείρηση ύδρευσης (**Δ.Ε.Υ.Α.**), μπορούν να συνεισπράττουν με τους λογαριασμούς ύδρευσης και άλλα βεβαιωμένα χρέη από τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.²

Αν ο οφειλέτης έχει περισσότερα χρέη, είναι στην διακριτική του ευχέρεια να διαλέξει ποιο χρέος θέλει να πληρωθεί. Εάν ο οφειλέτης δεν υποδείξει ή η

¹ Άρθρο 17 παρ. 3 Ν. 2992/02

² Άρθρο 167 παρ. 2 Ν. 3463/06

πληρωμή γίνει χωρίς τη θέλησή του (αναγκαστικά μέτρα είσπραξης ή αυτεπάγγελτος συμψηφισμός) η ταμειακή υπηρεσία μπορεί να πιστώσει οποιαδήποτε οφειλή επιθυμεί.

2.3 Διευκολύνσεις οφειλετών

Τις διευκολύνσεις που προέβλεπαν οι ανωτέρω διατάξεις έδινε, είτε το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο είτε ο δημοτικός ταμίας ή ο προϊστάμενος της **Δ.Ο.Υ.**, κατά περίπτωση. Ο δημοτικός ταμίας ή ο προϊστάμενος της **Δ.Ο.Υ.** παρείχαν τις διευκολύνσεις που επιτρέπονταν για τους οφειλέτες του δημοσίου.

Αναλυτικά, οι ισχύουσες διατάξεις προβλέπουν τα ακόλουθα:

Νομικό πλαίσιο

Στους οφειλέτες των δήμων παρέχονται οι διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής των οφειλών, οι οποίες προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τους οφειλέτες του δημοσίου.¹

Μεταβατικές ρυθμίσεις που θεσπίζονται κατά καιρούς για την καταβολή ληξιπρόθεσμων χρεών προς το δημόσιο δεν εφαρμόζονται για χρέη που είναι βεβαιωμένα στους **Ο.Τ.Α.**

Δικαιούχοι διευκολύνσεων

Δικαιούχοι των διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής είναι όσοι οφείλουν ληξιπρόθεσμα χρέη και λόγω πραγματικής οικονομικής αδυναμίας αδυνατούν να τα εξοφλήσουν.²

¹ Άρθρο 170 παρ. 1 Ν. 3463/06

² Άρθρο 13 παρ. 1 Ν. 2648/98

Η χορήγηση της διευκόλυνσης δεν εξαλείφει την υποχρέωση καταβολής του συνόλου της οφειλής, εφόσον αυτό προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις ως προϋπόθεση για την διενέργεια ορισμένων πράξεων, όπως, για παράδειγμα, η πληρωμή του τέλους ακίνητης περιουσίας για την μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτων κατά την **παρ. 18** του **άρθρου 24** του **Ν. 2130/93**.¹

Προσαυξήσεις

Η διευκόλυνση τμηματικής καταβολής δεν απαλλάσσει το χρέος από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, για όσο διαρκεί η διευκόλυνση.²

Η προσαύξηση θα συνεχίζει να υπολογίζεται στο ποσό που παραμένει κάθε φορά ανεξόφλητο³ και κάθε δόση θα επιβαρύνεται με προσαυξήσεις μέχρι την καταβολή της, σύμφωνα με τα στοιχεία της αρχικής βεβαίωσης της οφειλής.

Αρμόδια όργανα

Αρμόδια όργανα για την χορήγηση διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών είναι, βάσει της **παρ. 1** του **άρθρου 14** του **Ν. 2648/98**, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει:

- ◆ Ο προϊστάμενος της ταμειακής υπηρεσίας για βασικές οφειλές μέχρι € **300.000,00**.
- ◆ Η οικονομική επιτροπή για βασικές οφειλές πάνω από € **300.000,00** και μέχρι € **800.000,00**.
- ◆ Το δημοτικό συμβούλιο για βασικές οφειλές πάνω από € **800.000,00**.

¹ Άρθρο 13 παρ. 2 Ν. 2648/98

² Άρθρο 13 παρ. 2 Ν. 2648/98

³ Γνωμ. ΝΣΚ 490/89

Για την επανεξέταση αιτήματος αύξησης του αριθμού των δόσεων, λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη, αρμόδια όργανα είναι η οικονομική επιτροπή, για βασική οφειλή μέχρι € **300.000,00** και το δημοτικό συμβούλιο για μεγαλύτερα ποσά.

Ως βασική οφειλή για τον προσδιορισμό του αρμόδιου όργανου που θα εξετάσει το αίτημα του οφειλόμενου λογίζεται το σύνολο των βεβαιωμένων οφειλών, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί την ημέρα υποβολής της αίτησης, χωρίς τυχόν προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

Αριθμός μηνιαίων δόσεων

Ο αριθμός των μηνιαίων δόσεων της διευκόλυνσης είναι ίσος με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας, με τον περιορισμό ότι κάθε δόση δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (€ 100,00) ευρώ.¹

Ο ανώτατος αριθμός των μηνιαίων δόσεων είναι είκοσι έξι (26) και ο κατώτατος δύο (2), με την επιφύλαξη του κατώτατου όριου των **εκατό ευρώ (€ 100,00)** κάθε δόσης.

Ο οφειλέτης, εφόσον δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις δόσεις της πρώτης διευκόλυνσης που του χορηγήθηκε, μπορεί να καταθέσει αίτηση στην οποία θα ζητάει αύξηση του αριθμού των δόσεων. Η αίτηση υποβάλλεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την τελευταία εμπρόθεσμη καταβολή δόσης και συνοδεύεται από στοιχεία που αποδεικνύουν την αδυναμία του οφειλέτη να ανταποκριθεί στην διευκόλυνση.

Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για επανεξέταση του αριθμού των δόσεων της διευκόλυνσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της **παρ. 6 του άρθρου 18 του Ν. 2649/98** όπως αυτές τροποποιήθηκαν και ισχύουν, μπορεί το αρμόδιο όργανο, με αιτιολογημένη απόφαση, να αυξήσει τον αριθμό των δόσεων μέχρι

¹ Άρθρο 17 εδάφιο α' Ν. 2648/98, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

το τριπλάσιο του αθροίσματος των συντελεστών, με ανώτατο όριο αριθμού δόσεων τις σαράντα οκτώ (48). Αίτηση επανεξέτασης επιτρέπεται μόνο για τις δόσεις της πρώτης διευκόλυνσης.

Στους οφειλέτες που έχουν χρεωθεί από καταλογισμό αποδοχών, συντάξεων και λοιπών βοηθημάτων που έχουν λάβει αχρεωστήτως, χωρίς δόλο, χορηγείται διευκόλυνση καταβολής σε δόσεις που μπορούν να φθάσουν μέχρι το τριπλάσιο του αριθμού των δόσεων ο οποίος προκύπτει από το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας, με τον περιορισμό ότι κάθε δόση δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό ευρώ (€ 100,00) και ο συνολικός αριθμός των δόσεων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από σαράντα οκτώ (48).¹

Παράβολο

Για την χορήγηση διευκολύνσεων από το αρμόδιο όργανο η σχετική αίτηση του οφειλέτη εξετάζεται μόνο αφού έχει πληρωθεί παράβολο υπέρ του δήμου ποσοστού **5%** επί της βασικής οφειλής, μέχρι του ποσού των **χιλίων ευρώ (€ 1.000,00)**, το οποίο είναι το ανώτατο ύψος του παραβόλου.

Ως βασική οφειλή που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους του παραβόλου λογίζεται το σύνολο των αρχικά βεβαιωμένων οφειλών, όπως αυτό υφίσταται κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης, χωρίς τυχόν προσυζητήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

Περιορισμοί

Ο οφειλέτης θα χάσει την διευκόλυνση εάν δεν πληρώσει τρεις (3) συνεχόμενες μηνιαίες δόσεις. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που δεν καταβληθεί η προτελευταία ή η τελευταία δόση, εφόσον περάσει το χρονικό διάστημα.

¹ Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

Φορολογική ενημερότητα

Με την χορήγηση διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής και εφόσον ο οφειλέτης συμμορφώνεται με αυτήν, τότε είναι ενήμερος για τα χρέη του προς τον δήμο, με την προϋπόθεση, βέβαια, ότι έχουν πληρωθεί όλες οι δόσεις μέχρι την ημερομηνία χορήγησης του αποδεικτικού.

2.4 Διαγραφή χρεών

Κάθε είδος βεβαιωμένου χρέους προς τους δήμους μπορεί να διαγραφεί συνολικά ή μερικά:¹

- ⇒ όταν οι οφειλέτες πέθαναν χωρίς να αφήσουν καμία περιουσία και οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την κληρονομία,
- ⇒ Όταν οι οφειλέτες δεν έχουν καθόλου περιουσία και η επιδίωξη της εισπράξεως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία (3) χρόνια αφότου έληξε η χρήση στην οποία βεβαιώθηκαν,
- ⇒ όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι αγνώστου διαμονής, από την στιγμή που οι προσπάθειες που έγιναν επί μία τριετία για να βρεθεί πού μένουν δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα, και
- ⇒ όταν η εγγραφή στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους δημοτικών φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς την φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογούμενου ή όταν έγινε κατά λάθος πολλαπλή εγγραφή για το ίδιο είδος εσόδου και για το ίδιο πρόσωπο.

Η διαγραφή των χρεών γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.²

¹ Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

² Άρθρο 174 Ν. 3463/06

Με την υπ' αριθ. **39/1999** απόφαση του **Ελεγκτικού Συνεδρίου** κρίθηκε ότι η διαγραφή χρεών με σκοπό την οικονομική ενίσχυση απόρων δημοτών, βάσει των διατάξεων του **άρθρου 202** του **Κ.Δ.Κ.** δεν είναι νόμιμη.

2.5 Απαλλαγές

Στο **άρθρο 82** του **Β.Δ. 24-9/20.10.1958**, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζεται ότι απαλλάσσονται από κάθε δημοτικό φόρο, τέλος, δικαίωμα και εισφορά:

- ♦ Το ελληνικό δημόσιο, συμπεριλαμβανομένων και των αποκεντρωμένων δημόσιων υπηρεσιών που έχουν διοικητική και δημοσιονομική αυτοτέλεια.

Δεν απαλλάσσεται το ελληνικό δημόσιο από το τέλος ύδρευσης, απαλλάσσεται όμως του ειδικού τέλους **80%** του **άρθρου 11** του **Ν. 1069/80** και του τέλους χρήσης υπονόμου του **άρθρου 16** του ίδιου νόμου.

- ♦ Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.
- ♦ Οι ναοί όλων των γνωστών στην χώρα μας θρησκειών, όχι όμως και τα τυχόν ιδρύματα αυτών, όπως τα γηροκομεία, ορφανοτροφεία, κλπ.
- ♦ Εκείνοι οι οποίοι έχουν φορολογικές απαλλαγές από συμβάσεις που έχουν υπογράψει με το δημόσιο, εφόσον οι συμβάσεις κυρώθηκαν με νόμο και αναφέρουν ρητά την απαλλαγή από δημοτικούς φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Από τα ανταποδοτικά τέλη δεν απαλλάσσονται ούτε οι ιεροί ναοί ούτε εκείνοι οι οποίοι έχουν φορολογικές απαλλαγές από συμβάσεις που έχουν συνάψει με το δημόσιο.

2.6 Κρατήσεις επί των εσόδων

Φόρος στους τόκους τραπεζικών καταθέσεων

Με το **άρθρο 12** του **Ν. 3842/10** καταργήθηκε η φορολογική απαλλαγή των **Ο.Τ.Α.** για τα εισοδήματα που αποκτούν από κινητές αξίες.

Συνεπώς, από **23.04.2010** και έπειτα οι τόκοι των καταθέσεων φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή **15%**, όπως ορίζεται στις διατάξεις του **άρθρου 64** του **Ν. 4172/2013**.

Κράτηση υπέρ του λογαριασμού τεχνικού εξοπλισμού

Για την προμήθεια, συντήρηση και λειτουργία μηχανημάτων που είναι αναγκαία στους δήμους για την εκτέλεση έργων ενεργείται κράτηση:

(α) ποσοστού **2%** επί των ετησίων εσόδων των δήμων από φόρους, τέλη και εισφορές που κατατίθενται σε κοινό λογαριασμό για διανομή στους **Ο.Τ.Α.**, όπως είναι, για παράδειγμα, οι **Κ.Α.Π.** Η κράτηση αυτή, για την οποία δεν ενεργείται λογιστική τακτοποίηση, δεν εγγράφεται στους προϋπολογισμούς των **Ο.Τ.Α.**

(β) ποσοστού **0,5%** επί των λοιπών τακτικών εσόδων, πλην δανείων. Η κράτηση αυτή εγγράφεται υποχρεωτικά στους προϋπολογισμούς όλων των δήμων, στον κωδικό αριθμό 00.6723 του σκέλους των εξόδων.¹

Το έσοδο από την ανωτέρω κράτηση κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται στο **Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων**, με τίτλο «*Κεφάλαια προς τεχνικόν εξοπλισμόν δήμων και κοινοτήτων άρθρου 68 ΝΔ 3033/54*».

¹ Απόφ. Υπ. Εσωτ. 55327/1989

2.7 Φορολογική ενημερότητα για χρέη προς Ο.Τ.Α.

Με τις διατάξεις της **παρ. 3** του **άρθρου 9** του **Ν. 2503/97** επεκτάθηκαν και για τα χρέη προς τους **Ο.Τ.Α.** οι ρυθμίσεις του **Ν. 1882/90**, που αφορούν το αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας.

Στην **παρ. 1** του **άρθρου 28** του **Ν. 3943/2011** προβλέπεται η υποχρέωση των **Ο.Τ.Α.** να διαβιβάζουν στην **Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών** τις οφειλές τρίτων προς αυτούς, οι οποίες οδηγούν στην μη χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας.

Αναλυτικότερα:

Για την χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας από την **Δ.Ο.Υ.** φορολογίας εισοδήματος, στην οποία ανήκει κάποιος, λαμβάνονται υπόψη και οι βεβαιωμένες βασικές οφειλές προς τους δήμους, που είναι ληξιπρόθεσμες και υπερβαίνουν το ποσό των **€ 293,47**.¹

Βασική οφειλή θεωρείται το κεφάλαιο χωρίς πρόστιμα και προσαυξήσεις.

Όταν όμως πρόκειται για αυτοτελές πρόστιμο, όπως το πρόστιμο του **Κ.Ο.Κ.** για παράδειγμα, τότε βασική οφειλή θεωρείται το πρόστιμο αυτό, χωρίς τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

Οι βασικές οφειλές υπολογίζονται αθροιστικά, άσχετα αν προέρχονται από διάφορους λόγους.

Αν, δηλαδή, ένας δημότης οφείλει τέλος χρήσης κοινόχρηστου χώρου **€ 200,00** και τέλος διαφήμισης **€ 150,00** η βασική οφειλή που λαμβάνεται υπόψη ανέρχεται στο ποσό των **€350,00**.

Η προσκόμιση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας είναι υποχρεωτική στις περιπτώσεις που ορίζονται από την **ΠΟΛ. 1274/2013** ή από άλλες ειδικές διατάξεις.

¹ Άρθρο 1 ΚΥΑ 45081/30.10.1997

Οι οφειλές προς τους δήμους γνωστοποιούνται στις Δ.Ο.Υ. με την ακόλουθη διαδικασία:

I. Εάν οι δήμοι διαθέτουν δική τους ταμειακή υπηρεσία:

Αν το ύψος της βασικής οφειλής ξεπερνά το ποσό των **€293,47**, με ευθύνη των δήμων ενημερώνεται η αρμόδια για την έκδοση του αποδεικτικού ενημερότητας Δ.Ο.Υ. του οφειλέτη, είτε ταχυδρομικά είτε με τηλεμοιοτυπία (fax).

Στο έγγραφο της ενημέρωσης πρέπει να αναγράφονται κατά σειρά και με κεφαλαία γράμματα:

- ✉ το επώνυμο του οφειλέτη,
- ✉ το όνομα του οφειλέτη,
- ✉ το πατρώνυμο του οφειλέτη,
- ✉ η διεύθυνση επαγγέλματος ή κατοικίας του,
- ✉ ο αριθμός φορολογικού του μητρώου, και
- ✉ ο αριθμός αστυνομικής ταυτότητας.

II. Εάν οι δήμοι δεν έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία:

Οι **Ο.Τ.Α.** ή οι αρμόδιες **Δ.Ο.Υ.** υποχρεούνται να ενημερώνουν αυθημερόν την **Δ.Ο.Υ.** στην οποία υπάγεται ο οφειλέτης, για κάθε μεταβολή που πραγματοποιείται στην καρτέλα του.¹

Η δέσμευση χορήγησης του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας ανακαλείται στις εξής περιπτώσεις:

- α. ολική εξόφληση της οφειλής,
- β. χορήγηση διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής από τα αρμόδια όργανα και συμμόρφωση του οφειλέτη,
- γ. χορήγηση αναστολής πληρωμής,
- δ. διαγραφή της οφειλής.

¹ Εγκ. Υπ. Οικον. 10208/ΠΟΛ. 1045/1998

Οι **Ο.Τ.Α.** που εξυπηρετούνται με την ανωτέρω διαδικασία χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας, στις περιπτώσεις που το μέτρο έχει αποτέλεσμα, είναι υποχρεωμένοι να αποδώσουν στο δημόσιο, μέσω της **Δ.Ο.Υ.** που ζήτησαν την δέσμευση χορήγησης του αποδεικτικού ενημερότητας, ποσοστό **ένα τοις εκατό (1%)** επί της οφειλής στο τέλος κάθε μήνα.¹

¹ Άρθρο 5 ΚΥΑ 45081/97

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η υπόθεση της ανάκαμψης της οικονομίας και των διαρθρωτικών αλλαγών πρέπει να περάσει από την κεντρική διοίκηση προς τις περιφέρειες και τους δήμους της χώρας.

Η επίλυση των σοβαρών οικονομικών προβλημάτων, η αποτροπή της πτώχευσης της χώρας, η δημιουργία κλίματος διεθνούς οικονομικής αξιοπιστίας και η αναστροφή της βαθιάς οικονομικής ύφεσης πρέπει να γίνει «προσωπικό στοίχημα» όλων των εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το «*διεθνές κλίμα*» σε ό,τι αφορά την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις στην Ελλάδα ήταν και παραμένει «*πολύ αρνητικό*».

Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη **Doing Business 2012** της **Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank)**, μεταξύ **185** χωρών η Ελλάδα κατατάσσεται:

- ♦ στην **78^η** θέση σε ό,τι αφορά στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- ♦ στην **146^η** θέση στις συνθήκες δημιουργίας μιας νέας επιχείρησης, και
- ♦ στην **117^η** θέση στον τομέα της «*προστασίας των επενδυτών*».

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό, ότι η Ελλάδα είναι πολύ χαμηλά στους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Είναι αυτονόητο ότι το «*αντι-επιχειρηματικό και αντι-επενδυτικό κλίμα*» που κυριαρχεί στην Ελλάδα αποτελεί την «*κύρια πηγή κακοδαιμονίας*» της κοινωνίας και της εθνικής οικονομίας.

Η αναστροφή αυτού του εξαιρετικά δυσμενούς επενδυτικού και επιχειρηματικού κλίματος μπορεί να γίνει μόνο με την αποφασιστική παρέμβαση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι **Ο.Τ.Α.**, για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, χρειάζεται να εντείνουν τις προσπάθειές τους σε τρεις (3) κύριους άξονες:

Πολιτικές οικονομικής εξυγίανσης

Στις σημερινές συνθήκες ύφεσης και αδυναμίας της πολιτείας να ενισχύει οικονομικά την τοπική αυτοδιοίκηση, οι περιφέρειες και οι δήμοι είναι επιτακτικό:

- ⇒ Να προχωρήσουν στην οικονομική εξυγίανσή τους μέσα από την συνεχή μείωση των δαπανών τους.
- ⇒ Να εφαρμόσουν πολιτικές οικονομικής εξυγίανσης, αξιοποιώντας την εμπειρία των ιδιωτικών επιχειρήσεων για εξορθολογισμό των δαπανών τους μέσω της συνεχούς βελτίωσης των λειτουργιών τους, της αύξησης της παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο και της παροχής υπηρεσιών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για τους δημότες.
- ⇒ Να ετοιμάσουν προγράμματα αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτουν μέσα από διαδικασίες «πλήρους διαφάνειας», ώστε να βελτιώσουν άμεσα την οικονομική τους κατάσταση.

Κοινωνικές πολιτικές σε όφελος των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών κοινωνικής αλληλεγγύης είναι σε άμεση συνάφεια με τους παρακάτω παράγοντες:

- ⇒ Την ικανότητα των δήμων να εξοικονομούν πόρους μέσα από την οικονομική εξυγίανσή τους και τον εξορθολογισμό των δαπανών τους.
- ⇒ Την αποτελεσματική αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας

⇒ Τις πολιτικές στήριξης της επιχειρηματικότητας και ενθάρρυνσης των ιδιωτικών επενδύσεων, έτσι ώστε να δημιουργηθούν εισοδήματα τα οποία θα αποφέρουν, άμεσα ή έμμεσα, αυξημένα έσοδα στους δήμους και πιθανές νέες θέσεις εργασίας στους δημότες.

Πολιτικές για την υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να συμβάλλει στην ανάκαμψη της εθνικής οικονομίας και στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, μέσω της πολλαπλής στήριξης της επιχειρηματικότητας και των ιδιωτικών επενδύσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοδώρου Δ.Ι., (2008), *Τα έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ιδίου

Θεοχαρόπουλου Λ., (1981), *Φορολογικόν Δίκαιον*

Κασιμάλη Γ., (1987), *Ανταποδοτικές Υπηρεσίες των Δήμων και Κοινοτήτων*

Νικολόπουλος Κ.Κ., (2009), *Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α' βαθμού*, Χαλκίδα, Εκδόσεις ιδίου

Σωτηρέλης Γ., (2002), *Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και Προοπτικές μετά την Συνταγματική Αναθεώρηση*, Χαλάνδρι, Εκδόσεις Προσκήνιο

Σαββαΐδου Α., (2009), *Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των ΟΤΑ*, Αθήνα, Εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης

Τάτσου Ν., (1987), *Φορολογική Αποκέντρωση*

Φιλίππου Δ., (1995), *Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας και η Σημασία του για τους Ελληνικούς ΟΤΑ*

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://el.wikipedia.org/wiki/ΟργανισμοίΤοπικήςΑυτοδιοίκησης>

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Α.Ν. 344/1968	Ν. 2992/2002
Αστικός Κώδικας	Ν. 3463/2006
Β.Δ. 17-5/15.06.1959	Ν. 3514/2006
Κώδικας Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων	Ν. 3610/2007
Ν. 1080/1980	Ν. 3714/2008
Ν. 1416/1984	Ν. 3852/2010
Ν. 1882/1990	Ν. 3994/2011
Ν. 2307/1995	Ν. 4055/2012
Ν. 2362/1995	Ν.Δ. 4260/1962
Ν. 2579/1998	Ν.Δ. 318/1969
Ν. 2648/1998	Ν.Δ. 356/1974
Ν. 2690/1999	Π.Δ. 16/1989
Ν. 2717/1999	

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α.Π. 552/1992	Εγκ. Υπ. Οικον. ΠΟΛ 1022/2012
Απόφ. Υπ. Εσωτ. 55327/1989	Εγκ. Υπ. Οικον. ΠΟΛ 1037/2013
Απόφ. Υπ. Οικον. ΠΟΛ 1056/2010	Κ.Υ.Α. 45081/1997
Γνωμ. ΝΣΚ 356/1979	ΜΔΠρΑθ 1757/1988
Γνωμ. ΝΣΚ 531/1979	ΜΔΠρΑθ 1831/1990
Γνωμ. ΝΣΚ 490/1989	ΜΔΠρΠειρ 1865/2011
ΔΕφΑθ 3834/1987	ΣτΕ 2978/1987
ΔΕφΑθ 5007/1997	ΣτΕ 3743/1987
Ε.Σ. Τμ. ΙV Απόφ. 2793/2009	ΣτΕ 2659/1990
Ε.Σ. Τμ. ΙV Απόφ. 519/2013	ΣτΕ 3144/1994
Εγκ. Υπ. Εσωτ. 31727/1978	ΣτΕ 2642/1999
Εγκ. Υπ. Εσωτ. 68587/1979	ΣτΕ 2599/2011
Εγκ. Υπ. Οικον. 10208/ΠΟΛ. 1045/1998	ΣτΕ 848/2012
Εγκ. Υπ. Οικον. ΠΟΛ 1170/2012	